

Allmän SiS-rapport
2004:2

Socialtjänstenkät LVM 2003

Socialtjänstens uppfattning om vården av
vuxna missbrukare på SiS LVM-hem

Av Ann-Christine Palmgren Langlet

Förord

Statens institutionsstyrelse (SiS) har genomfört en nationell uppföljning som speglar socialtjänstens uppfattning om vården av klienter som varit intagna vid SiS LVM-hem. Uppföljningen genomfördes under våren 2003. En motsvarande uppföljning genomfördes hösten 2002.

Socialtjänstenkät LVM-hem används kontinuerligt av institutionerna i deras uppföljningsarbete men även, när det gäller den nationella uppföljningen, av myndigheten centralt i sitt arbete med verksamhetsplaneringen.

Avsikten med de nationella uppföljningarna är att mäta hur socialtjänsten, SiS formella uppdragsgivare, upplever kvaliteten inom LVM-hemmen vid SiS. Undersökningarna är ett led i SiS kvalitetssäkring och anknyter till de mål som anges i SiS verksamhetsplan.

Samtliga socialsekreterare/handläggare som handlagt utskrivningar från SiS LVM-hem har ombetts besvara enkäten *Socialtjänstenkät LVM-hem*. Den nationella undersökningens mätperiod har varit 1 mars–31 maj 2003.

Resultaten av undersökningen visar en ökad positiv inställning till vården vid SiS LVM-hem.

Föreliggande rapport är framtagen vid SiS tillsyns- och uppföljningsstab av utredningssekreteraren Ann-Christine Palmgren Langlet.

Stockholm i februari 2004

Sture Korpi
Generaldirektör

Innehållsförteckning	Sid
Förord	1
Sammanfattning	3
Bakgrund	7
Inledning	7
Socialtjänstenkät LVM-hem	7
Nationell uppföljning	7
Enkäten	8
Ärenden som ingår i uppföljningen samt bortfall	8
Utskrivningar under uppföljningsperioden	9
Socialsekreterarens/handläggarens anknytning till ärendet	11
Resultat	12
Inledning	12
Redovisning av enkätsvaren fråga för fråga	14
<i>Fråga 1. Hur väl kunde SiS erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ?</i>	14
<i>Fråga 2. Hur uppfattade Du placeringssekreterarens handläggning av ärendet?</i>	16
<i>Fråga 3. Hur uppfattade Du samarbetet med institutionen vid utformningen av behandlingsplanen?</i>	17
<i>Fråga 4. Hur uppfattade Du institutionens omvårdnadsinsatser gentemot klienten (kost, logi, dagliga rutiner etc)?</i>	18
<i>Fråga 5. Hur uppfattade Du institutionens arbete med att motivera klienten till fortsatt vård under frivilliga former?</i>	19
<i>Fråga 6. Hur uppfattade Du institutionens utredningsinsatser utifrån överenskommet uppdrag?</i>	21
<i>Fråga 7. Hur uppfattade Du institutionens sociala kontroll av klienten (kontroll av destruktivt beteende, missbruk samt avvikning)?</i>	23
<i>Fråga 8. Hur uppfattade Du att vårdinsatserna anpassades till klienten?</i>	25
<i>Fråga 9. Hur uppfattade Du de hälso- och sjukvårdande insatserna (avgiftning, somatisk vård etc)?</i>	27
<i>Fråga 10. Hur uppfattade Du institutionens förmåga att hantera klientens psykiska problem?</i>	29
<i>Fråga 11. Hur uppfattade Du samarbetet med institutionen vid placering enligt 27 § LVM?</i>	31
<i>Fråga 12. Skulle Du i ett liknande ärende förorda en placering</i>	
Slutsatser	34
Bilagor	35
Bilaga 1. Sammanställning av enkätsvaren (tabeller)	
Bilaga 2. Underlag till rapportens diagram (tabeller)	
Bilaga 3. Socialtjänstenkät LVM-hem (enkät)	

Sammanfattning

Statens institutionsstyrelse har genomfört en nationell uppföljning som avser utskrivningar från SiS LVM-hem under perioden 1 mars–31 maj 2003. Syftet med uppföljningen var att mäta hur socialtjänsten, d v s SiS formella uppdragsgivare, upplevde kvaliteten inom SiS LVM-vård. Det är andra gången en sådan nationell uppföljning genomförts, den tidigare uppföljningen genomfördes hösten 2002. Uppföljningen avser helt avslutade ärenden under den aktuella mätperioden.

Samtliga socialsekreterare/handläggare som haft hand om en klient när han/hon skrevs ut från ett LVM-hem vid SiS under uppföljningsperioden ombads att besvara en enkät, Socialtjänstenkät LVM-hem.

Enkäten är framtagen för att institutionerna dels skall använda den i uppföljningsarbetet av den egna verksamhet, dels för att myndigheten centralt skall kunna använda den i sin verksamhetsplanering. Frågorna i enkäten anknyter till de mål som anges i SiS verksamhetsplan.

Socialtjänsten ombads att besvara Socialtjänstenkät LVM-hem i 337 fall då klienter skrevs ut. Efter påminnelser besvarades 293 enkäter, vilket motsvarar 87 procent av de enkäter som socialtjänsten ombads besvara.

Enkäten innehåller frågor om *placering/administration, samarbete, utredning, vård och behandling* samt *ny placering*. Nedan redovisas kortfattat svaren på dessa frågor.

Sammanfattningsvis är socialtjänsten mer positiv till handläggningen och vården av vuxna missbrukarna på LVM-hemmen år 2003 än den var enligt undersökningen år 2002. (Se diagram 1, sid 6.) Andelen nöjda varierar en del mellan de olika länen. Socialtjänsten i Stockholms län är mest nöjd med placeringarna och i Skåne län minst nöjd: 84 procent av utskrivningsärendena i Stockholms län och 72 procent i Skåne län. I 12 procent av utskrivningsärendena i Skåne län svarade man att man var direkt missnöjd med placeringarna, medan motsvarande andel i Stockholms län endast var i 4 procent. I Skåne län var det större andelar som var uttalat negativa och färre som var uttalat positiva än i de två övriga storstadslänen och i övriga län. (Se tabell 1.)

Tabell 1 Socialsekreterares/handläggares uppfattning om placeringar av klienter på LVM-hem vid uppföljningen 1 mars–31 maj 2003. Procent

Omdömen	Socialsekreterares/handläggares uppfattning om placeringarna				
	Procent				
	Stockholms län	Västra Göta-lands län	Skåne län	Övriga län	Samtl. utskrivningsärenden i landet
Mycket bra/bra	84	79	72	82	81
Varken bra eller dåligt	11	17	16	15	15
Dåligt/mycket dåligt	4	3	12	4	4
Samtliga	100	100	100	100	100

Ser man till enskilda frågor i enkäten så uppvisar samtliga av svaren i årets undersökning en ökad positiv uppfattning jämfört med undersökningen år 2002. Speciellt markant är ökningen av svaren på frågorna om institutionernas utredningsinsatser och samarbetet med socialtjänsten vid vård i öppnare former enligt 27 § LVM. (Se diagram 1, sid 6.)

Placering/administration

Fråga 1. På frågan om SiS kunnat erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ var socialsekreterarna/handläggarna nöjda i 82 procent av utskrivningarna, en markant högre andel nöjda än vid uppföljningen år 2002 då de var nöjda i 71 procent av utskrivningarna, d v s en ökning med 11 procentenheter mellan uppföljningsåren 2002 och 2003.

Fråga 2. De flesta socialsekreterare/handläggare var nöjda med placeringssekreterarnas insatser. I nästan nio av tio ärenden var man uttalat positiv. Vid uppföljningen år 2002 var man positiv i 77 procent av ärendena.

Samarbete

Två frågor omfattar institutionens samarbete med socialtjänsten.

Fråga 3. Den första frågan om samarbete avser samarbetet vid utformningen av behandlingsplanen. I 83 procent av utskrivningsärendena ansåg socialsekreterarna/handläggarna att samarbetet vid utformningen av behandlingsplanen varit bra eller mycket bra. En förbättring med 12 procentenheter jämfört med den tidigare uppföljningen, då socialsekreterarna/handläggarna i 71 procent av ärendena tyckte att samarbetet varit bra eller mycket bra.

Fråga 11. Den andra frågan om samarbete rör socialsekreterarnas/handläggarnas uppfattning om samarbetet med institutionerna vid placeringar enligt 27 § LVM. Svaren på denna fråga var ett av de högsta positiva svar i enkäten. I 85 procent av utskrivningsärendena var man mycket positiv, en ökning med 14 procentenheter jämfört med 2002 års undersökning.

Utredning

Fråga 6. Frågan i detta avsnitt avser att spegla hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattade institutionens utredningsinsatser utifrån överenskommet uppdrag. I 79 procent av utskrivningsärendena uppgav man att utredningsinsatserna varit bra eller mycket bra. Andelen nöjda har därmed ökat markant jämfört med uppföljningen år 2002 då andelen positiva svar var 64 procent, d v s en ökning med 15 procentenheter.

Vård och behandling

Frågor om vård och behandling omfattar sex frågor.

Fråga 4. Den första frågan om vård och behandling avser att spegla hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattar institutionens omvårdnad av klienterna, t ex kost, logi och dagliga rutiner. Av svaren framkom att i 87 procent av utskrivningsärendena hade socialsekreterarna/handläggarna varit positiva till institutionernas omvårdnad. Inte i något fall var man direkt missnöjd. Vid uppföljningen år 2002 var

man inte lika positiv, då svarade socialsekreterarna/handläggarna att de var positiva till omvårdnaden av klienterna i 75 procent av ärendena.

Fråga 5. Denna fråga avser att belysa socialsekreterarnas/handläggarnas uppfattning om institutionens arbete med att motivera klienterna till fortsatt vård under frivilliga former. När antalet intagna klienter minskar kan man anta att andelen klienter med mycket svår problematik ökar, vilket självklart försvårar motivationsarbetet. Trots detta är socialsekreterarna/handläggarna nöjda med institutionens motivationsarbete i 74 procent av utskrivningsärendena. En högre andel nöjda än vid uppföljningen år 2002 då de var nöjda i 70 procent av ärendena.

Fråga 7. På frågan om hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattat institutionernas sociala kontroll av klienterna, dvs kontroll av destruktivt beteende, missbruk och avvikning ansåg de i 78 procent av ärendena att kontrollen varit bra eller mycket bra, en något högre andel än den tidigare uppföljningen. Vid uppföljningen år 2002 svarade socialsekreterarna/handläggarna att de ansåg att den sociala kontrollen varit bra eller mycket bra i 75 procent av ärendena.

Fråga 8. I 73 procent av utskrivningsärendena uppgav socialsekreterarna/handläggarna att vårdinsatsernas anpassning till klienterna varit bra. Vid uppföljningen år 2002 var socialsekreterarna/handläggarna positiva till vårdinsatserna i 68 procent av utskrivningsärendena.

Fråga 9. Den högsta andelen positiva svar som avser vård och behandling i enkäten är svaren på frågan om hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattade institutionernas hälso- och sjukvårdande insatser som t ex avgiftning och somatiskt vård. I 88 procent av utskrivningsärendena var man mycket positiv till de hälso- och sjukvårdande insatserna. Även vid uppföljningen år 2002 var man positiv, då i 82 procent av ärendena.

Fråga 10. Inom LVM-vården finns klienter med allvarliga psykiska problem som ofta skulle behöva vård inom psykiatri. På frågan om hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattade institutionernas förmåga att hantera klienternas psykiska problem var socialsekreterarna/handläggarna nöjda i 71 procent av utskrivningsärendena. En något högre andel nöjda jämfört med uppföljningen år 2002, då de var positiva till institutionens förmåga att hantera dessa problem i 68 procent av ärendena..

Ny placering

Fråga 11. I de allra flesta utskrivningsärendena, 88 procent, ansåg de socialsekreterare/handläggare som svarat på Socialtjänstenkät LVM-hem våren 2003, att de skulle välja att göra en ny placering på samma institution eller avdelning i ett liknande ärende. Vid den tidigare uppföljningen år 2002 var andelen positiva svar också mycket högt, nämligen 81 procent.

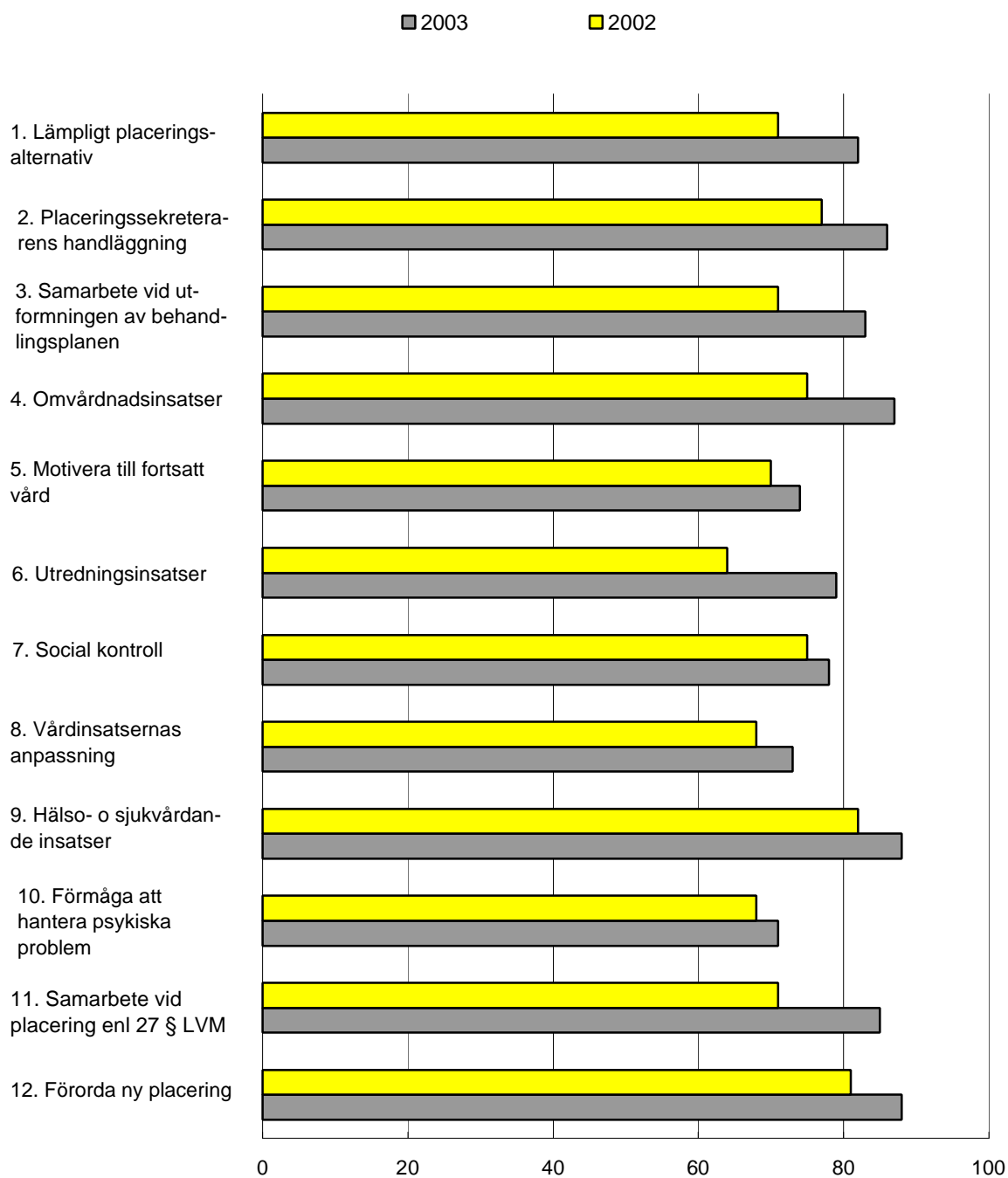

Diagram 1 Andel utskrivningsärenden vid uppföljningarna åren 2002 och 2003 i vilka socialsekreterare/handläggare svarat bra eller mycket bra på frågorna i Socialtjänstenkät LVM-hem

Bakgrund

Inledning

Den 1 april 1994 övertog Statens institutionsstyrelse (SiS) ansvaret för LVM-hemmen. Vid övertagandet fanns 25 institutioner med totalt 941 platser. Nio år senare, i april år 2003, var antalet platser 346, en minskning med 63 procent. Fördelningen mellan öppna och låsbara platser har förändrats något under åren. År 1994 var andelen öppna platser 60 procent och låsbara 40 procent och år 2003 var 57 procent öppna och 43 procent låsbara platser.

Behandlingen som bedrivs inom SiS LVM-hem sker som regel utan klienternas samtycke med stöd av lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Vården kan också ske på frivillig grund enligt socialtjänstlagen (SoL). Ett fåtal placeringar kan också ske enligt annan lagstiftning som kontraktsvård enligt 28 kap 6a § Brottsbalken (BrB) eller 34 § lagen om kriminalvård i anstalt (Kval).

Andelen tvångsintagna med stöd av LVM har ökat vid LVM-hemmen under de år som SiS varit huvudman för LVM-vården. Enligt beläggningsstatistiken år 1994 var det i genomsnitt 78 procent som var tvångsintagna enligt LVM och 22 procent intagna på frivillig grund enligt SoL och under år 2003 var andelen 89 procent tvångsintagna och 11 procent frivilligt intagna. Under år 2003 togs 1 024 vuxna missbrukare in på något av SiS LVM-hem vid 1 358 tillfällen.

Socialtjänstenkät LVM-hem

Socialtjänstenkät LVM-hem används efter varje avslutad placering vid SiS LVM-hem. Efter avslutad placering skickas enkäten till den socialtjänst som hade hand om ärendet då det avslutades. Samtliga socialsekreterare/handläggare som handhaft en utskrivning under den aktuella perioden ombads att besvara enkäten.

Enkäten är avsedd att mäta socialtjänstens, SiS formella uppdragsgivare, tillfredsställelse med handläggningen och behandlingen av vuxna missbrukare som varit intagna på SiS LVM-hem. Den har använts sedan år 2002 och är avsedd dels för att ge institutionerna ett underlag för att de skall kunna följa upp sina egna verksamheter, dels för att myndigheten centralt på nationell nivå skall kunna använda den i uppföljningen av sin verksamhetsplanering.

Frågorna i enkäten har fasta svarsalternativ (Mycket bra, Bra, Medel, Dåligt, Mycket dåligt, Vet ej och i vissa fall Ej relevant). Vid varje fråga finns plats för kommentarer för att fånga upp eventuella förklaringar till de svar man angivit. (Se bilaga 3.)

Nationell uppföljning

Med 2003 års nationella uppföljning är det nu andra gången som denna uppföljning genomförts. Uppföljningen gäller perioden 1 mars–31 maj 2003 och avser utskrivningar som gjordes från LVM-hem under denna tremånadersperiod. Om en klient skrevs ut vid flera tillfällen under mätperioden har endast det sista utskrivningsärendet medtagits. Resultatet av uppföljningen redovisas i denna rapport.

Enkäten

Frågorna i enkäten innehåller följande: (Se bilaga 3.)

Placering/administration

Frågorna 1–2 berör SiS centralt, hur väl man lyckats erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ som svarar mot socialtjänstens behov samt hur väl SiS placeringsenhet kunnat uppfylla socialtjänstens önskemål vid val av placering.

Samarbete

Frågorna 3 och 11 avser samarbetet mellan socialsekreteraren/handläggaren och institutionen vid uppdragets utformning och vid placering enligt 27 § LVM. Avsikten med dessa frågor är att försöka spegla hur institutionen och socialtjänsten samarbetar i arbetet med behandlingsplanering och placering för vård i öppnare former.

Utredning,

Fråga 6 avser att få socialtjänstens åsikt om hur man uppfattar att institutionens utredningsinsatser utifrån överenskommet uppdrag varit.

Vård och behandling

Frågorna 4–5 och 7–10 avser att fånga upp olika aspekter på hur socialtjänsten uppfattat institutionens behandlingsinnehåll såsom omvårdnad, motivation till fortsatt vård, social kontroll, hälso- och sjukvårdande insatser, institutionens förmåga att hantera klienternas psykiska problem.

Ny placering

Fråga 12 avser spegla hur nöjd socialsekreteraren/handläggaren varit med institutionens sätt att genomföra uppdraget och därmed förorda en ny placering i ett liknande ärende på samma institution eller avdelning.

Socialtjänsten tillfrågades även om hur socialsekreteraren/handläggaren följt det aktuella ärendet.

Ärenden som ingår i uppföljningen samt bortfall

Uppgifterna om utskrivningar har tagits fram via SiS klient- och institutionsadministrativa system (KIA). Antalet utskrivningar under uppföljningsperioden var 374. Av de klienter som haft flera utskrivningar, d v s ärenden, under uppföljningsperioden 1 mars–31 maj 2003 har endast det sista utskrivningsärendet medtagits, 37 ärenden sorterades därför bort.

Av de återstående 337 utskrivningarna som SiS avsåg att följa upp med enkäter under mätperioden blev 293 enkäter (87 procent) besvarade. Resterande 44 enkäter (13 procent) besvarades inte trots flera brevpåminnelser och i vissa fall även flera telefonpåminnelser. Orsaken till bortfallet berodde till stor del på att den socialsekreterare/handläggare som haft hand om ärendet/ärendena hunnit sluta sin anställning och att socialtjänsten därför inte ansåg sig kunna besvara enkäten på ett korrekt sätt. (Se tabell 2 samt bilaga 1, tabell 1.)

Tabell 2 Utsända enkäter som besvarats respektive inte besvarats fördelade efter institutionsregion. Antal och procent

Institutionsregioner	Utsända enkäter				
	Totalt	därav enkäter som			<i>inte besvarats</i> och därför inte ingår i uppföljningen (bortfall)
		<i>besvarats</i> och ingår i uppföljningen			
		antal	procent	antal	procent
Norra	72	67	93	5	7
Mellan	76	62	82	14	18
Östra	97	87	90	10	10
Västra	23	20	87	3	13
Södra	69	57	83	12	17
<i>Samtliga inst.regioner</i>	<i>337</i>	<i>293</i>	<i>87</i>	<i>44</i>	<i>13</i>

Frågor som inte besvarades eller besvarades med svarsalternativet vet ej varierade. De största bortfallen rörde frågor om placeringssekreterarnas handläggning (32 procent) och institutionens förmåga att hantera psykiska problem (31 procent). Kommentarer tyder på att socialsekreterarna/handläggarna tagit direktkontakt med institutionerna och att placeringarna inte gått genom placeringssekreterarna på SiS. När det gäller frågan om institutionens förmåga att hantera psykiska problem råder det troligtvis tveksamheter hos uppgiftslämnarna vad gäller samarbetet mellan huvudmännen.

De frågor med lägst andel bortfall eller vet ej-svar var frågor som rörde samarbetet med institutionen, dels när det gällde utformningen av behandlingsplanen (8 procent), dels vid placering enligt 27 § LVM (9 procent). På frågan om man skulle göra en ny placering på samma institution/avdelning i ett liknande ärende fanns inget bortfall alls. (Se bilaga 1, tabell 3.)

Utskrivningar under uppföljningsperioden

De klienter som uppföljningen avser placerades vid något av SiS LVM-hem antingen enligt LVM, SoL, eller LVM som senare övergick till SoL. Ett fåtal klienter placerades enligt BrB eller Kval. Hur placeringarna fördelades under mätperioden återges i tabell 3. De flesta placeringar som förekommer på SiS LVM-hem är placeringar enligt LVM, därefter placeringar enligt SoL. Under år 2003 placerades ca 65 procent enligt LVM, ca 35 procent enligt SoL och 1 procent enligt BrB och Kval.

Tabell 3 Klienter som skrevs ut från LVM-hem under perioden 1 mars–31 maj 2003 fördelade efter lagrum vid placering samt klienter för vilka enkäten besvarats. Antal och procent

Placering enligt	Utskrivna klienter som undersökningen avser			
	Samtliga		därav klienter för vilka enkäter besvarats och därmed ingår i uppföljningen	
	antal	procent	antal	procent
LVM	223	66	195	67
SoL	66	20	59	20
LVM som övergått till SoL	46	14	38	13
Annan lagstiftning (BrB, Kval)	2	1	1	0
<i>Samtliga placeringar</i>	<i>337</i>	<i>100</i>	<i>293</i>	<i>100</i>

SiS indelning i institutionsregioner omfattar fem regioner: norra, mellan, östra, västra och södra. De regioner som hade flest antal utskrivningar under undersökningsperioden var i den östra regionen med 97 ärenden och den mellansvenska regionen med 76 ärenden. Minst antal utskrivningsärenden, 23 ärenden, var i den västra regionen. (Se tabell 4.)

Tabell 4 Utskrivningar 1 mars–31 maj 2003 av klienter som varit intagna på LVM-hem fördelade efter region som institutionen tillhör samt klienter för vilka enkäten besvarats. Antal och procent

Institutionsregioner	Utskrivna klienter som undersökningen avser			
	Samtliga		därav klienter för vilka enkäter besvarats och därmed ingår i uppföljningen	
	antal	procent	antal	procent
Norra	72	21	67	23
Mellan	76	23	62	21
Östra	97	29	87	30
Västra	23	7	20	7
Södra	69	20	57	19
<i>Samtliga inst.regioner</i>	<i>337</i>	<i>100</i>	<i>293</i>	<i>100</i>

Uppföljningen våren 2003 pågick under en fjärdedel av året och utgjorde även ca en fjärdedel av utskrivningarna under året. De flesta placeringar vid LVM-hemmen avser klienter från storstadslänen. I uppföljningen redovisas därför de olika storstadslänen var för sig och de övriga enskilda länen som en grupp. Under mätperioden svarade Stockholms län för 21 procent av samtliga utskrivningsärenden som ingår i uppföljningen, Västra Götalands län för 15 procent och Skåne län för 7 procent. Övriga län svarade tillsammans för 57 procent av utskrivningsärendena under perioden. (Se tabell 5.)

Tabell 5 Utskrivningar 1 mars–31 maj 2003 av klienter som varit intagna på LVM-hem fördelade efter klienternas hemortslän samt klienter för vilka enkäten besvarats. Antal och procent

Klienternas hemortslän	Utskrivna klienter som undersökningen avser			
	Samtliga		därav klienter för vilka enkäter besvarats och därmed ingår i uppföljningen	
	antal	procent	antal	procent
Stockholms län	72	21	62	21
Västra Götalands län	47	14	43	15
Skåne län	24	7	21	7
Övriga län	194	58	167	57
<i>Samtliga län</i>	<i>337</i>	<i>100</i>	<i>293</i>	<i>100</i>

Den effektiva vårdtiden för klienter som skrevs ut under perioden 1 mars–31 maj 2003, d v s de dagar som varje klient vårdades exklusive frånvarodagar varierade mellan 4 till 283 dagar. Sju procent av dem hade en vårdtid av högst en vecka, 27 procent >1 vecka till 1 månad, 14 procent >1 månad till 3 månader, 17 procent >3 månader till 6 månader och 35 procent längre tid än 6 månader.

I genomsnitt var den effektiva vårdtiden för varje klient som skrevs ut under perioden 102 dagar. De klienter som vårdades enligt LVM hade flest antal vård dagar, 134 dagar, och klienter som vårdades enligt LVM och vars ärenden övergått till SoL 62 dagar. Klienter som under hela sin vistelsetid vårdades enligt SoL vårdades i 26 dagar medan den klient som vårdades enligt BrB hade vårdats i 12 dagar vid utskrivningen från LVM-hemmet. (Se tabell 6.)

Tabell 6 Utskrivningar 1 mars–31 maj 2003 av klienter som varit intagna på LVM-hem och som ingår i uppföljningen fördelade efter placeringslagrum samt effektiv vårdtid. Antal

Placeringslagrum	Utskrivna klienter som ingår i uppföljningen	
	Antal	därav effektiv vårdtid ¹⁾
		i genomsnitt
LVM	195	134
SoL	59	26
LVM som övergått till SoL	38	62
Annan lagstiftning (BrB)	1	12
<i>Samtliga ärenden</i>	<i>293</i>	<i>102</i>

¹⁾ Antal dagar som klienterna i genomsnitt vårdats på LVM-hemmen exkl. frånvarodagar.

Resultat

Inledning

Vid uppföljningen år 2003 har socialtjänsten blivit mer nöjd med placeringarna på LVM-hemmen jämfört med resultaten av Socialtjänstenkät LVM-hem hösten 2002. I samtliga frågor har man svarat mer positivt vid uppföljningen våren 2003 än vid uppföljningen hösten 2002. Vid vårens uppföljning svarade socialsekreterarna/handläggarna i genomsnitt att de var mycket nöjda med placeringarna på SiS LVM-hem i 81 procent av utskrivningsärendena och vid uppföljningen hösten 2002 i 73 procent av utskrivningsärendena.

I en liten del av ärendena anger socialsekreterarna/handläggarna att de är missnöjda med placeringarna. Vid vårens uppföljning år 2003 angav de att de var missnöjda med placeringarna i 4 procent av utskrivningsärendena och vid uppföljningen hösten 2002 sju procent. (Se tabell 7.)

Tabell 7 *Socialsekreterares/handläggares uppfattning om placeringar av klienter på LVM-hem vid uppföljningen hösten 2002 och våren 2003. Procent*

Samtliga placeringsärenden som ingår i uppföljningen	Procent av samtliga frågor som besvarats med			
	Mkt bra/ bra	Varken bra eller dåligt	Dåligt/ mkt dåligt	Andel svar
1 september–30 november 2002	73	20	7	100
1 mars–31 maj 2003	81	15	4	100

De socialsekreterare/handläggare som haft klienter frivilligt placerade enligt SoL är de som angivit mest nöjda svar (förutom det ärendet där klienten var placerad enligt BrB), 88 procent av SoL-ärendena. Minst nöjda, men ändå mycket nöjda (79 procent), är socialsekreterare/handläggare som haft klienter placerade enligt LVM. (Se tabell 8.)

Tabell 8 *Socialsekreterares/handläggares uppfattning om placeringar av klienter på LVM-hem vilka skrevs ut under perioden 1 mars–31 maj 2003 fördelat efter placeringslagrum. Procent*

Placering enligt	Procent av samtliga frågor som besvarats med			
	Mkt bra/ bra	Varken bra eller dåligt	Dåligt/ mkt dåligt	Andel svar
LVM	79	16	5	100
SoL	88	8	4	100
LVM som övergått till SoL	80	16	3	99
Annan lagstiftning	100	0	0	100
<i>Samtliga placeringsärenden</i>	<i>81</i>	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>100</i>

De flesta socialsekreterare/handläggare som besvarat enkäten hade kontinuerligt följt de ärenden som de tillfrågades om. Av de 293 besvarade enkäterna hade socialsekreterarna/handläggarna följt ärendet/ärendena från placering till utskrivning i 242 fall. I 44 fall hade ärendet/ärendena följts till en del av placeringen och i 7 fall

hade man följt ärendet på annat sätt, t ex att man läst journaler och anteckningar om ärendet och på så vis skaffat sig en bild av placeringen. (Se bilaga 1, tabell 6.)

Socialsekreterare/handläggare som följt klienterna från placering till utskrivning har lämnat mer positiva svar än de som följt klienterna en del av placeringen. 83 procent av deras svar i enkäten var bra eller mycket bra. Motsvarande andel bland de socialsekreterare/handläggare som endast varit med under en del av placeringen var 78 procent. Dessa socialsekreterares/handläggares svar gav i större utsträckning också uttryck för direkt missnöje – 6 procent av deras svar i enkäten var ”dåligt/mycket dåligt” mot 2 procent sådana svar bland dem som varit med i hela handläggningen. (Se tabell 9.)

Tabell 9 Socialsekreterares/handläggares uppfattning om placeringar av klienter på LVM-hem vilka skrevs ut under perioden 1 mars–31 maj 2003 fördelat efter hur ärendena följts av uppgiftslämnaren. Procent

Sätt som ärenden följts av uppgiftslämnaren	Procent av samtliga frågor som besvarats med			
	Mkt bra/ bra	Varken bra eller dåligt	Dåligt/ mkt dåligt	Andel svar
Uppgiftslämnaren följt ärendet				
– från placering till utskrivning	83	15	2	100
– del av placeringen/på annat sätt	78	16	6	100
<i>Samtliga sätt som ärendet följts</i>	<i>81</i>	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>100</i>

Fördelas svaren utifrån var i landet som institutionen är belägen har socialsekreterare/handläggare i den östra regionen angivit mest positiva svar. Av dessa svarade 86 procent bra eller mycket bra. 83 procent av svaren bland socialsekreterare/handläggare i den norra regionen var bra eller mycket bra.

Minst positiva var svaren från den västra regionen, där 70 procent var bra eller mycket bra. (Se tabell 10.)

Tabell 10 Socialsekreterares/handläggares uppfattning om placeringar av klienter på LVM-hem vilka skrevs ut under perioden 1 mars–31 maj 2003 fördelat efter institutionsregion. Procent

Institutionsregion	Procent av samtliga frågor som besvarats med			
	Mkt bra/ bra	Varken bra eller dåligt	Dåligt/ mkt dåligt	Andel svar
Norra	83	13	4	100
Mellansvenska	73	21	6	100
Östra	86	10	4	100
Västra	70	26	4	100
Södra	80	15	5	100
<i>Samtliga inst.regioner</i>	<i>81</i>	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>100</i>

Redovisning av enkätsvaren fråga för fråga

I detta avsnitt redovisas resultaten av uppföljningen fråga för fråga. Vissa jämförelser har gjorts med uppföljningen år 2002. Underlagen till diagrammen återfinns i rapportens bilaga 2. För att fånga upp eventuella förklaringar till de svar man angivit fanns plats för kommentarer vid varje fråga i enkäten. I denna rapport är redovisningen av dessa ojämnt fördelade mellan positiva och negativa kommentarer, vilket beror på att socialsekreterarna/handläggarna angett så få negativa kommentarer, ibland inga negativa kommentarer alls.

Fråga 1 Hur väl kunde SiS erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ?

De resultat som framkommit i uppföljningen våren 2003 visar att socialsekreterarna/handläggarna blivit mer nöjda med hur väl SiS har kunnat erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ jämfört med vad de var vid 2002 års uppföljning.

På denna fråga svarade socialsekreterarna/handläggarna att de var nöjda med SiS förmåga att erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ för 82 procent av de ärenden som avslutades under mätperioden och där klienterna skrevs ut från institutionen. En högre andel positiva svar jämfört med den tidigare uppföljningen. I 2002 års uppföljning angav socialsekreterarna/handläggarna att de varit nöjda med placeringsalternativet i 71 procent av utskrivningsärendena, d v s en ökning med 11 procentenheter mellan uppföljningsåren.

Mest nöjda med placeringarna år 2003 var socialsekreterarna/handläggarna i Stockholms län (89 procent), därefter i kategorien Övriga län (83 procent) och Västra Götalands län (78 procent). I Skåne län var 60 procent av socialsekreterarna/handläggarna mycket nöjda.

Samtidigt som den övervägande delen av socialsekreterarna/handläggarna är positiva till placeringsalternativet är vissa socialsekreterare/handläggare också missnöjda med hur SiS kunnat erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ. Av samtliga utskrivningar var socialsekreterarna/handläggarna uttalat missnöjda i 5 procent av ärendena. I Skåne län var de missnöjda i 13 procent av ärendena och i 27 procent av ärendena ansåg de att det varit varken bra eller dåligt med placeringsalternativet.

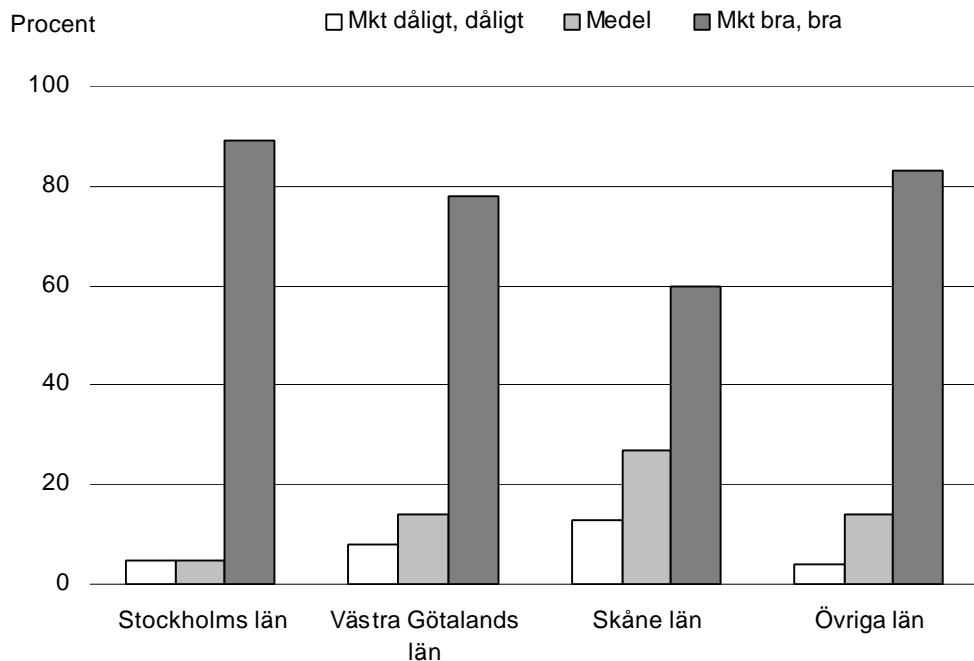

Diagram 2 Hur väl kunde SiS erbjuda ett lämpligt placeringsalternativ?

De flesta positiva kommentarer till frågan var att man fick den placering man önskade och att det gick snabbt. De få negativa kommentarerna rörde att "närhetsprincipen" inte tillgodosågs, d v s att klienterna bör vårdas på en institution som är belägen inom den region där klienterna har sin hemvist och i ett fall ansåg man att ingen institution kunde hantera en placerad klient.

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Fördel i detta fall med geografisk närhet.
- Placeringen efter önskemål.
- Bra, snabb placering.
- Vi fick det vi ville.

Negativa kommentarer

- 35 mil mellan hemort och LVM-hemmet. DET är dock det närmaste SiS-hemmet.
- Svårhanterlig rymningsbenägen klient som har slussats mellan fyra olika institutioner. Ingen kan hantera klienten.

Fråga 2 Hur uppfattade Du placeringssekreterarens handläggning av ärendet?

Även i denna fråga om hur socialtjänsten uppfattade placeringssekreterarnas handläggning av ärendena var svaren mer positiva vid årets uppföljning jämfört med år 2002. Av dem som besvarade enkäten var man nöjd med placeringssekreterarnas handläggning i 86 procent av utskrivningsärendena och vid mätningen år 2002 var andelen 77 procent. Mest positiva till placeringssekreterarnas insatser under mätningen våren 2003 var socialsekreterarna/handläggarna i Västra Götalands län där de i 93 procent av ärendena svarade att de var nöjda eller mycket nöjda med placeringssekreterarnas insatser. I Stockholms län och i kategorin Övriga län var de nöjda i 89 respektive 87 procent av ärendena. Minst nöjda var de i Skåne län där man i 50 procent av ärendena svarade att man var nöjd, i 43 procent ansåg man att handläggningen varit varken bra eller dåligt och i 7 procent dåligt. Av samtliga svar som socialsekreterarna/handläggarna givit var man uttalat missnöjd med handläggningen av ärendena i 1 procent.

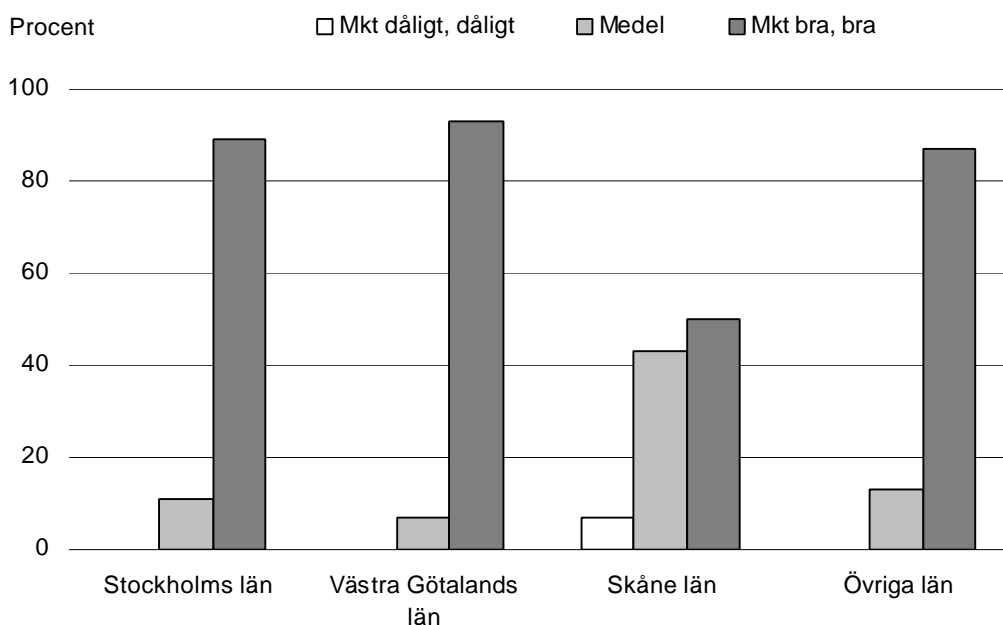

Diagram 3 Hur uppfattade Du placeringssekreterarens handläggning av ärendet?

Inga negativa kommentar fanns angivet på frågan om hur man uppfattade placeringssekreterarens/handläggarens handläggning av ärendet. De positiva omdömena handlade om att samarbetet varit bra och att handläggningen av ärendet gått snabbt.

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Snabbt och bra handlagt. Inget ifrågasättande.
- Snabb handläggning.
- Bra samverkan.

Fråga 3 Hur uppfattade Du samarbetet med institutionen vid utformningen av behandlingsplanen?

Med denna fråga avses att försöka fånga upp institutionens förmåga att samarbeta vid utformningen av behandlingsplaner. I 86 procent av utskrivningsärendena, vid uppföljningen våren 2003, ansåg de svarande socialsekreterarna/handläggarna i Västra Götalands län att samarbetet med institutionen varit bra eller mycket bra när utformningen av behandlingsplanen gjordes. I kategorin Övriga län var man nöjd i 85 procent av ärendena och i Stockholms län nöjd i 80 procent av ärendena. I Skåne län ansåg socialsekreterarna/handläggarna i 74 procent av ärendena att samarbetet varit bra eller mycket bra och i 21 procent att det varit dåligt.

Av samtliga enkäter tyckte socialsekreterarna/handläggarna i 83 procent att samarbetet vid behandlingsplanens utformning varit bra eller mycket bra och 3 procent att samarbetet varit dåligt. Jämfört med föregående års uppföljning var detta ett bättre resultat, då 71 procent av de inkomna svaren positiva.

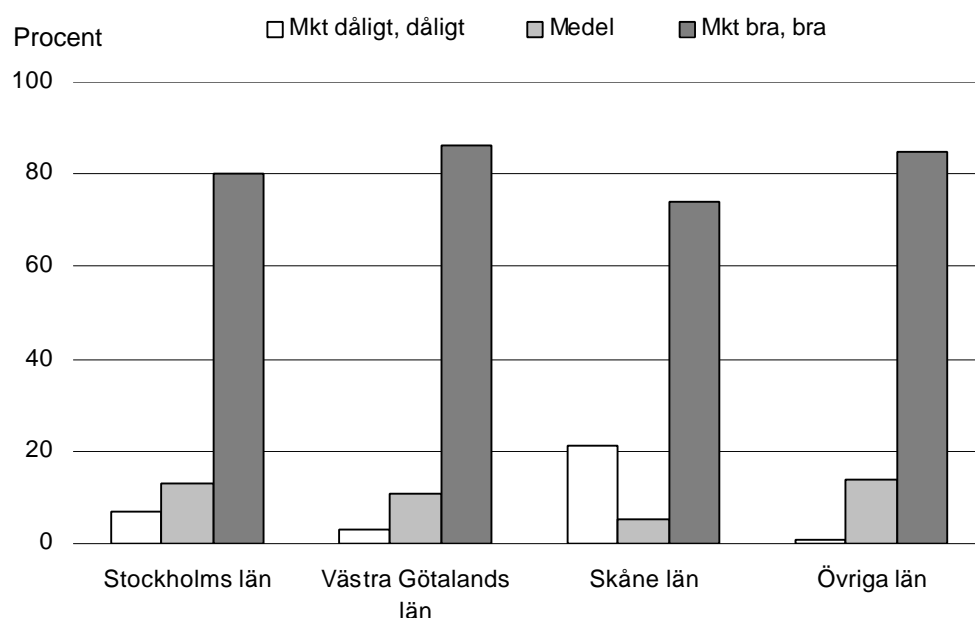

Diagram 4 Hur uppfattade Du samarbetet med institutionen vid utformningen av behandlingsplanen?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

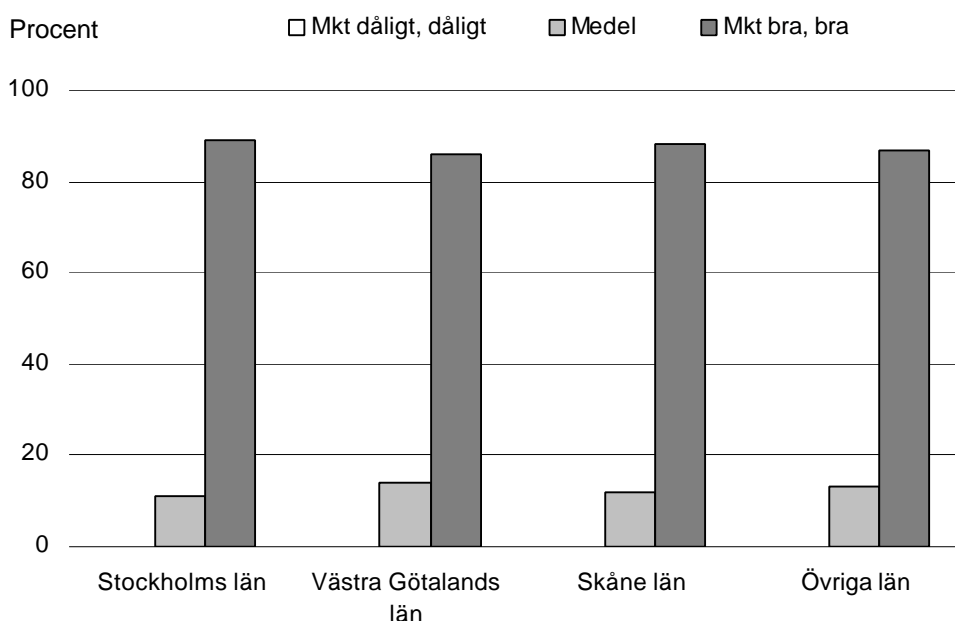
- Bra dialog mellan klient och behandlingspersonal (skötare, psykolog och handläggare och läkare och vår sjuksköterska).
- Mycket bra bemötande, en vilja att hjälpa socialsekreteraren och klienten.
- Mycket bra. Institutionen tog egna initiativ som förankrades hos oss på ett bra sätt.

Negativa kommentarer

- Kom ingen från institutionen till planerat möte.
- Institutionen gjorde planering/studiebesök utan att samråda först.

Fråga 4 Hur uppfattade Du institutionens omvårdnadsinsatser gentemot klienten (kost, logi, dagliga rutiner etc)?

En förutsättning för att goda resultat skall uppnås vid institutionsplaceringar är att omvårdnaden av klienterna är bra. I genomsnitt var socialsekreterarna/handläggarna nöjda med omvårdnadsinsatserna i 87 procent av utskrivningsärendena, allra nöjdast var de i storstadslänen Stockholm och Skåne där de i 89 respektive 88 procent av ärendena var positiva till omvårdnadsinsatserna. I kategorin Övriga län och Västra Götalands län var andelen, 87 och 86 procent. År 2002 uppgav socialsekreterarna/handläggarna att de var nöjda i 75 procent av ärendena. Andelen nöjda socialsekreterare/handläggare ökade därmed med 12 procentenheter jämfört med år 2002. Ingen av de svarande socialsekreterarna/handläggarna angav att de var missnöjda med institutionernas omvårdnad.

Diagram 5 Hur uppfattade Du institutionens omvårdnadsinsatser gentemot klienten (kost, logi, dagliga rutiner etc)?

Kommentarerna till frågan om hur man ansåg att institutionens omvårdnad varit gentemot klienten fanns enbart positiva omdömen. Ingen socialsekreterare/handläggare angav någon negativ kommentar.

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Personalen hade ett mycket bra förhållningssätt till den placerade.
- Tillmötesgående och bra peppning.
- Klienten var mycket nöjd.

Fråga 5 Hur uppfattade Du institutionens arbete med att motivera klienten till fortsatt vård under frivilliga former?

Syftet med vården vid LVM-hemmen är att motivera klienten att frivilligt medverka till fortsatt behandling och stöd i frivilliga former och ge klienten en realistisk möjlighet att själv fortsätta att arbeta med sina problem.

I takt med att minskningen av antalet placeringar vid LVM-hemmen skett kan man anta att andelen klienter med mycket svår problematik ökat och att det därför genomsnittligt sett blivit svårare att motivera till fortsatt vård under frivilliga former. Av samtliga svar som socialsekreterarna/handläggarna lämnat ansåg de att de var nöjda med institutionernas arbete med att motivera klienterna till fortsatt vård under frivilliga former i 74 procent av utskrivningsärendena, vilket är en något högre andel än år 2002, då de i 70 procent av fallen var nöjda med insatserna. Mest positiva till insatserna vid uppföljningen våren 2003 var socialsekreterarna/handläggarna i Stockholms län (80 procent). I kategorin Övriga län var andelen nöjda socialsekreterare/handläggare 76 procent och i Skåne län och Västra Götalands län var andelen 65 respektive 63 procent. Av samtliga socialsekreterare/handläggare var man missnöjd med institutionens sätt att motivera klienterna till fortsatt vård i frivilliga former i 7 procent av ärendena, mest missnöjda var de i Skåne län (15 procent).

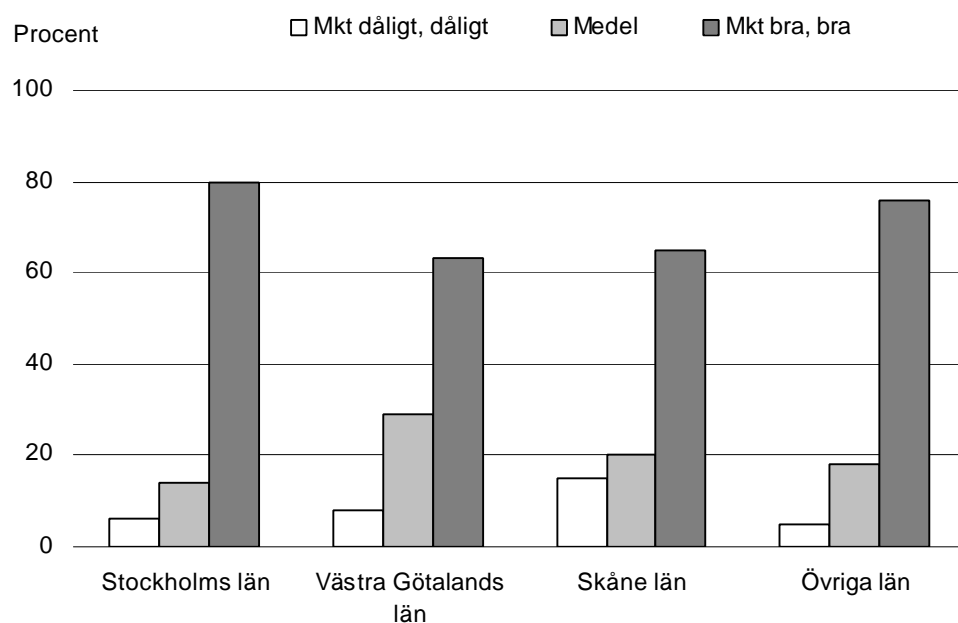

Diagram 6 Hur uppfattade Du institutionens arbete med att motivera klienten till fortsatt vård under frivilliga former?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Klienten har ansökt om frivillig vård.
- Hon sökte själv förlängning efter LVM.
- Klienten samtyckte till frivillig vård efter tiden på hemmet.

Negativa kommentarer

- Att inte se klientens svårigheter blev negativt på så sätt att klienten fick styra för mycket och frivillig form av vård misslyckades.
- Ingen förändring skedde hos klienten.
- Motivationsarbete förekom inte.

Fråga 6 Hur uppfattade Du institutionens utredningsinsatser utifrån överenskommet uppdrag?

I vissa ärenden ger socialtjänsten SiS i uppdrag att utreda klienternas psykiska, fysiska och sociala status och därmed ta reda på vilka behandlingsbehov som föreligger när klienten vårdas på SiS LVM-hem. Denna fråga om hur institutionens utredningsinsatser utifrån överenskommet uppdrag uppfattas har endast besvarats av de socialsekreterare/handläggare där kommunerna givit institutionerna ett sådant utredningsuppdrag.

De resultat som framkommit i uppföljningen våren 2003 visar att socialsekreterarna/handläggarna blivit avsevärt mer nöjda med institutionernas utredningsinsatser utifrån överenskomna uppdrag sedan hösten 2002. I genomsnitt svarade socialsekreterarna/handläggarna vid uppföljningen år 2002 att de var mycket nöjda med institutionernas utredningsinsatser i 64 procent av utskrivningsärendena och vid uppföljningen år 2003 i 79 procent – andelen nöjda ökade med 15 procentenheter, vilket motsvarar en ökning med 23 procent.

Mest positiva till institutionernas utredningsinsatser var socialsekreterare/handläggare från övriga län. De angav att de var mycket nöjda med insatserna i 81 procent av utskrivningsärendena. Därefter angav socialsekreterarna/handläggarna i Västra Götalands län att de var nöjda i 79 procent av ärendena och i både Stockholms län och Skåne län i 73 procent.

Av samtliga som besvarat enkäten var socialsekreterarna/handläggarna uttalat missnöjda med utredningsinsatserna i 6 procent av ärendena. Mest missnöjda socialsekreterare/handläggare fanns i Skåne län, där 18 procent av svaren angav att man ansåg att utredningsinsatserna var mycket dåliga eller dåliga.

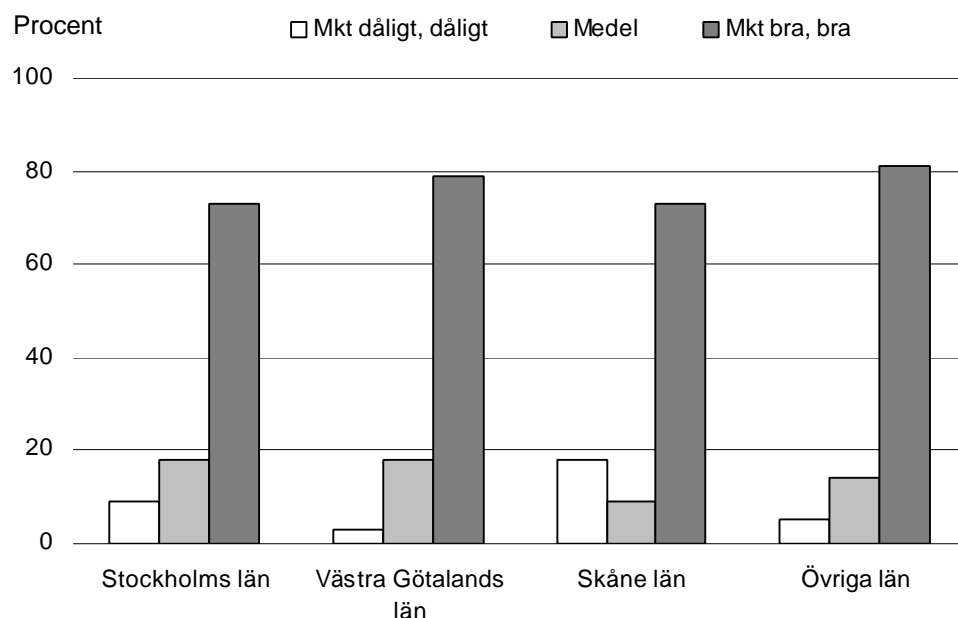

Diagram 7 Hur uppfattade Du institutionens utredningsinsatser utifrån överenskommet uppdrag?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Den psykologutredning som genomfördes är av enastående hög kvalitet.
- Mycket bra att få en utredning gjord.

Negativa kommentarer

- Jag ville att läkare skulle göra bedömning på klienten med avseende på hans psykiska mående. Inget hände.
- Psykologutredning kunde ej genomföras.

Fråga 7 Hur uppfattade Du institutionens sociala kontroll av klienten (kontroll av destruktivt beteende, missbruk samt avvikning)?

De särskilda befogenheterna inom LVM-hemmen finns reglerade i lag. LVM §§ 31–33 reglerar bl a förbud att inneha berusningsmedel, omhändertagande av egendom och kroppsvisitering. Dessa befogenheter kan också omfatta de som vårdas på frivillig grund enligt SoL. Förutom dessa särskilda befogenheter tillkommer dessutom befogenheterna i 34–35 §§ LVM vilka reglerar begränsning av rörelsefrihet och kontroll av inkomna brev och försändelser. Polishandräckning vid avvikning regleras i 45 § LVM.

På frågan om hur socialtjänsten uppfattar hur institutionernas sociala kontroll över klienterna svarade socialsekreterarna/handläggarna att kontrollen varit bra eller mycket bra i 78 procent av ärendena, motsvarande andel år 2002 var 75 procent. Mest positiva vid uppföljningen hösten 2003 var socialsekreterarna/handläggarna i Stockholms län och i Skåne län: 85 respektive 84 procent av svaren angav att den sociala kontrollen var mycket bra eller bra. Minst positiva var socialsekreterarna/handläggarna i Västra Götalands län: 74 procent. Socialsekreterarna/handläggarna i Västra Götalands län ansåg även i förhållandevis hög omfattning att kontrollen varit varken bra eller dålig (23 procent av ärendena) och i låg omfattning att kontrollen varit dålig (3 procent av ärendena). Av samtliga socialsekreterare/handläggare ansåg 7 procent att institutionernas sociala kontroll av klienterna var dålig eller mycket dålig.

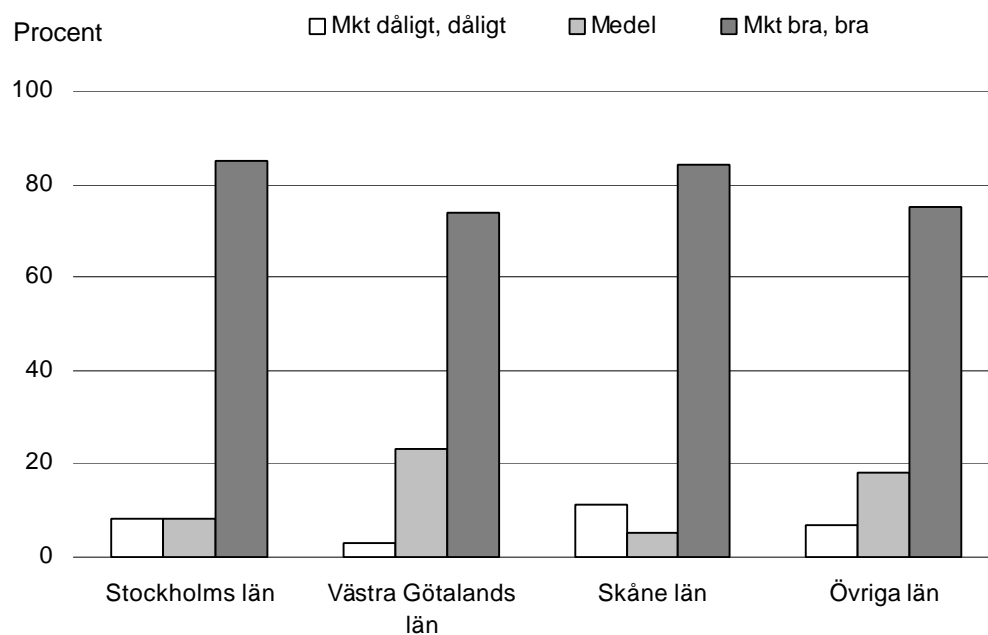

Diagram 8 Hur uppfattade Du institutionens sociala kontroll av klienten (kontroll av destruktivt beteende, missbruk samt avvikning)?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Mycket vaken personal.
- Klienten fick direkt rättelse när han ”körde missbruksstuket”.
- Mycket tillfredsställande.

Negativa kommentarer

- Klienten avvek vid inköpsresa.
- De gjorde inget för att hjälpa det destruktiva beteendet utan skrev i stället ut klienten.

Fråga 8 Hur uppfattade Du att vårdinsatserna anpassades till klienten?

För knappt tre fjärdedelar (73 procent) av svaren uppgav socialsekreterarna/handläggarna att de varit mycket nöjda med hur vårdinsatserna anpassats till klienterna. Det är en förbättring med 5 procentenheter jämfört med 2002 års uppföljning. År 2002 var andelen 68 procent. Mest nöjd vid uppföljningen år 2003 var man i Stockholms län. I Stockholms län svarade socialsekreterarna/handläggarna att de var nöjda i 83 procent av ärendena, i Skåne och Västra Götalands län 76 respektive 73 procent. I Övriga län var denna andel 70 procent.

För en relativt stor andel utskrivningsärenden, drygt en femtedel, ansåg socialsekreterarna/handläggarna att vårdinsatsernas anpassning till klienterna varken hade varit bra eller dåliga. Särskilt i de ärenden som socialsekreterare/handläggare från övriga län besvarat. För dessa ansåg man att vårdinsatsernas anpassning till klienterna hade varit varken bra eller dåliga i en fjärdedel av ärendena. I storstadslännen Västra Götaland och Stockholm ansåg man i 19 respektive 17 procent av utskrivningsärendena att anpassningen varit varken bra eller dåligt.

Samtidigt som man känner en viss osäkerhet med hur vårdinsatserna anpassats till klienterna, har en liten andel av socialsekreterarna/handläggarna också uttalat missnöje med vissa institutioners förmåga att anpassa vårdinsatserna. Av samtliga svar som socialsekreterarna/handläggarna angett var de uttalat missnöjda i 5 procent av ärendena. I Skåne län uppgav socialsekreterarna/handläggarna missnöje i 14 procent, i Västra Götalands län 8 procent och i Övriga län 5 procent. I Stockholms län däremot angav ingen missnöje med hur vårdinsatserna anpassats till klienterna.

En förklaring till osäkerheten och i vissa fall missnöjet med hur vårdinsatserna anpassats kan vara att inom LVM-vården finns många klienter med stora psykiska problem som är svårare att vårdanpassa än för klienter med lindrigare psykiska besvär. Enligt de negativa kommentarer som angetts till denna fråga tycks det som om institutionerna inte alltid har varit tydliga om hur deras arbeten med klienterna bedrivs.

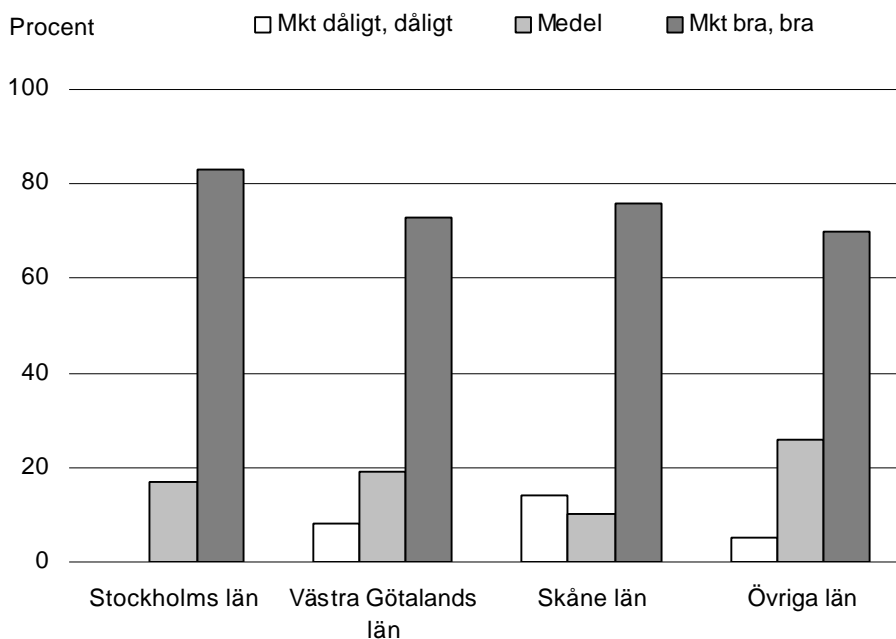

Diagram 9 Hur uppfattade Du att vårdinsatserna anpassades till klienten?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Det togs stor hänsyn till klienten.
- Samarbetet med TNE och öppna avdelningen fungerade bra.
- Följde upp klientens behov när det gällde fortsatt vård. Gjorde resor tillsammans med klienten.

Negativa kommentarer

- Jag tycker att vårdideologin behöver förtydligas utåt mot socialförvaltningen. Detta har ej klart framgått.
- Det förekom inte vård och behandling i den utsträckning som jag förväntade mig.
- Helt otillräckliga.

Fråga 9 Hur uppfattade Du de hälso- och sjukvårdande insatserna (avgiftning, somatisk vård etc)?

Av samtliga frågor vi ställt till socialtjänsten om hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattat vården och behandlingen vid SiS LVM-hem har de svarat mest positivt på denna fråga om hur institutionens insatser inom hälso- och sjukvården varit. Av de inkomna svaren ansåg socialsekreterarna/handläggarna att SiS gjort ett bra eller mycket bra arbete i 88 procent av utskrivningsärendena. En förbättring jämfört med undersökning år 2002 då man också var mycket nöjd med insatserna men inte i lika hög grad – 82 procent.

Mest positiva omdömen hade de socialsekreterare/handläggare i Stockholms län, i 91 procent av ärendena hade man svara bra eller mycket bra. Därefter var socialsekreterare/handläggare från kategorin Övriga län och Västra Götalands län mest nöjda – 88 respektive 86 procent. I Skåne län var socialsekreterarna/handläggarna nöjda i 81 procent av utskrivningsärendena.

Av samtliga svarande socialsekreterare/handläggare var 3 procent missnöjda med de hälso- och sjukvårdande insatserna, 9 procent ansåg att de var varken bra eller dåliga. De som var mest negativa var socialsekreterare/handläggare i Skåne län, dessa angav i 6 procent av svaren att hälso- och sjukvården varit dålig. I Västra Götalands län angav ingen missnöje med insatserna.

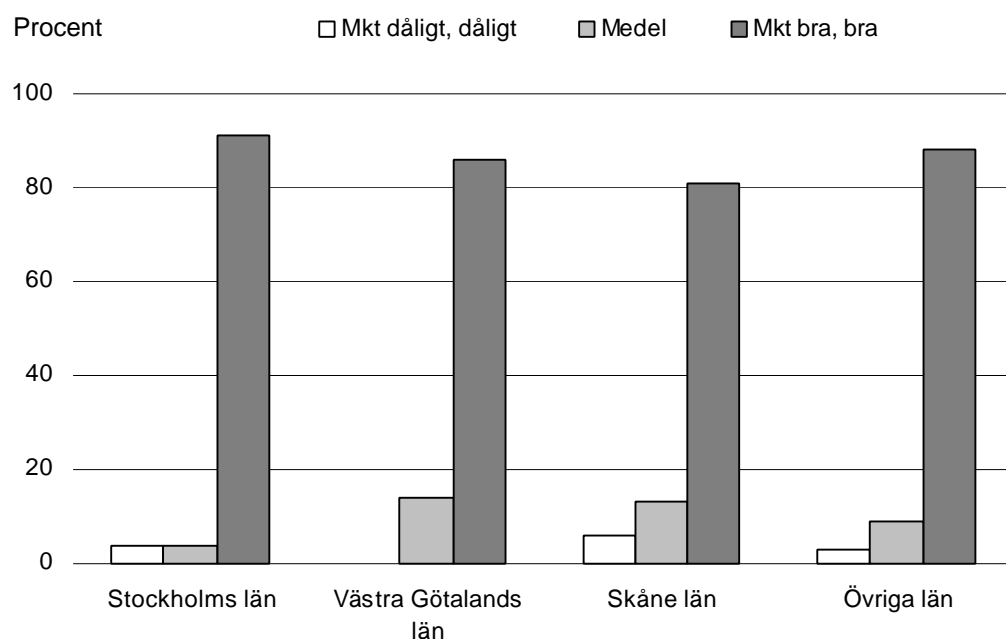

Diagram 11 Hur uppfattade Du de hälso- och sjukvårdande insatserna (avgiftning, somatisk vård etc)?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Bra kontakt med läkaren och vår läkare och sjuksköterska.
- Upplevde att institutionen svarade på mycket bra sätt upp mot alla.
- Svarade väl upp mot klientens psykiska problematik.

Negativa kommentarer

- Konflikter uppstod gällande medicinering.

Fråga 10 Hur uppfattade Du institutionens förmåga att hantera klientens psykiska problem?

Vid SiS LVM-hem vårdas många klienter med stora psykiska problem, klienterna har blivit allt svårare att vårda p g a deras grava missbruk och psykiska status. Många av dem har behov av psykiatrisk vård. Inom LVM-hemmen finns förhållandevis stora resurser att vårda klienter med psykiska problem, bl a finns psykiatriker, sjuksköterskor och mentalvårdare anställda.

De allra flesta socialsekreterare/handläggare är positiva till institutionernas förmåga att hantera klienternas psykiska problem. I 71 procent av utskrivningarna uppgav de att de var nöjda med hur man hanterar de psykiska problemen. Det finns dock stora regionala skillnader i hur socialsekreterarna/handläggarna uppfattar hur institutionerna hanterar problemen. Mest nöjda är socialsekreterare/handläggare i Stockholms län (80 procent av ärendena), därefter i kategorin Övriga län (71 procent). Minst nöjd är man i Skåne län (63 procent) och Västra Götalands län (62 procent).

I knappt en fjärdedel av svaren hade socialsekreterarna/handläggarna inte någon direkt uppfattning alls om institutionens förmåga att hantera klientens psykiska problem, man ansåg att den var varken bra eller dålig. De socialsekreterare/handläggare som var mest osäkra i sin bedömning av hur klienternas psykiska problem hanteras var i Västra Götalands län. I Västra Götalands län svarade socialsekreterarna/handläggarna i 35 procent av ärendena att de inte hade någon direkt uppfattning om hur institutionerna hanterade psykiska problem, i Skåne län var andelen 25 procent, i kategorin Övriga län 22 procent och i Stockholms län 16 procent.

En liten andel svarade också att de var missnöjda med institutionernas förmåga att hantera klienternas psykiska problem, 6 procent av ärendena. Den största andelen missnöjda fanns bland socialsekreterarna/handläggarna i Skåne län som angav missnöje i 13 procent av ärendena. Därefter i Övriga län (7 procent) och i Stockholms län (5 procent). Minst andel missnöjda socialsekreterare/handläggare fanns i Västra Götalands län där man angav att man var missnöjd i 4 procent av ärendena.

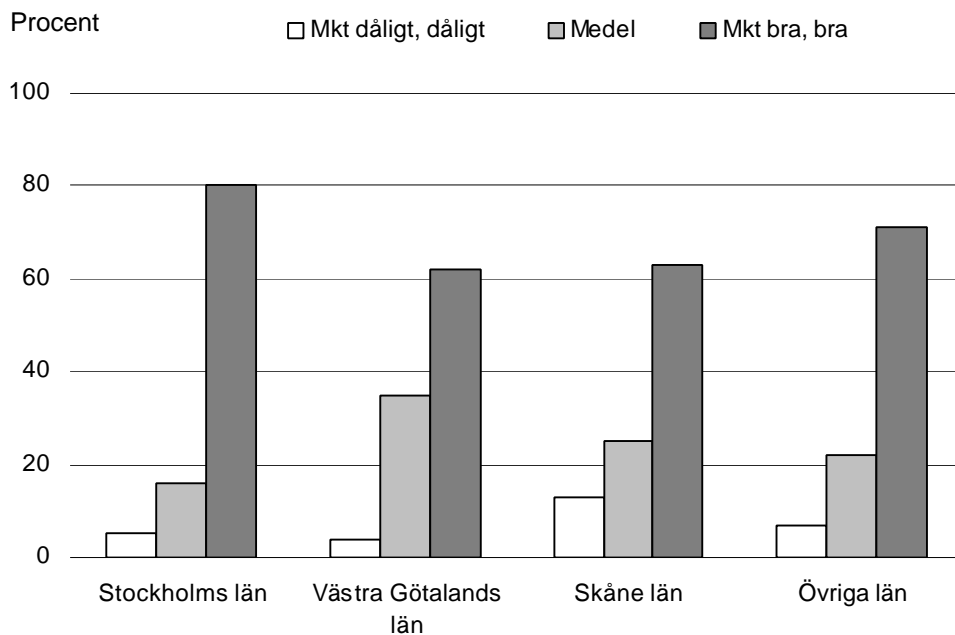

Diagram 12 Hur uppfattade Du institutionens förmåga att hantera klientens psykiska problem?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Den placerade har omfattande psykiska funktionshinder vilket har kunnat hanteras på ett föredömligt sätt.
- Även om klienten var väldigt ung och borde varit i en specialanpassad vårdmiljö utifrån sin psykiatriska diagnos, klarade institutionen att hantera detta på ett bra sätt.
- Svarade väl upp mot klientens psykiska problematik.

Negativa kommentarer

- De kunde inte bemöta klientens drog beteende.
- Kompetens saknades.

Fråga 11 Hur uppfattade Du samarbetet med institutionen vid placering enligt 27 § LVM?

Avsikten med denna fråga är att försöka fånga upp hur samarbetet mellan socialtjänsten och institutionen uppfattats av handläggande socialsekreterare vid placeringar i öppnare former enligt 27 § LVM. Syftet med LVM-vården är att motivera klienterna till fortsatt behandling i öppnare former och så snart det är möjligt få tillfälle att pröva vårdformer utanför LVM-hemmen. Planeringen för vård i öppnare form skall ske i samråd mellan institutionen, socialtjänsten och klienten.

Socialsekreterarna/handläggarna uppfattade generellt sett samarbetet med institutionerna som positivt. Som svaren i vissa andra frågor i enkäten uppvisar regionala skillnader visar svaren även i denna fråga stora regionala skillnader. Av samtliga svar som socialsekreterarna/handläggarna lämnat angav de i 85 procent att samarbetet vid placering enligt 27 § LVM varit mycket bra, en ökning med 14 procentenheter jämfört med uppföljning år 2002 då man svarade att man var positiv till samarbetet i 71 procent av ärendena. Vid uppföljningen våren 2003 var socialsekreterarna/handläggarna mest positiva i kategorin Övriga län, då 88 procent av svaren angav att samarbetet varit mycket bra eller bra. Därefter var man mest positiv i storstadslänen Västra Götaland och Stockholms län, 86 respektive 83 procent. I Skåne län var socialsekreterarna/handläggarna minst positiva till samarbetet vid placering enligt 27 § LVM: 67 procent av socialsekreterarna/handläggarnas svar var att de ansåg placeringarna varit bra eller mycket bra och 17 procent dåligt eller mycket dåligt. I Skåne län var man också mest negativ till samarbetet, i 17 procent av svaren angav de att de ansåg samarbetet vid paragraf 27-placeringar varit dåligt eller mycket dåligt.

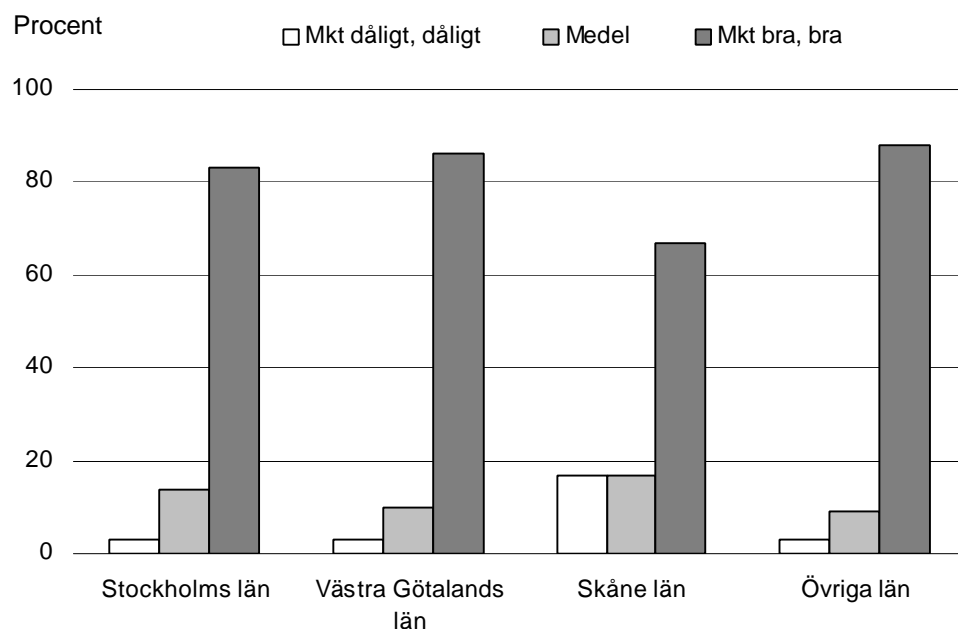

Diagram 13 Hur uppfattade Du samarbetet med institutionen vid placering enligt 27 § LVM?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Bra kontakt mellan mig och institutionen, alla beslut i samråd.
- Otroligt bra samarbete. Ett snabbt agerande för att hitta en 27-placering.
- Fanns en uttrycklig vilja och förståelse för klientens problematik. Dock svårigheter för institutionen att från början hitta lämplig vård, men det påverkades även av klientens motivation. Den placering som sedan blev var mycket lyckad.

Negativa kommentarer

- Att inte se klientens svårigheter, blev negativt på så sätt att klienten fick styra för mycket och frivillig form av vård misslyckades.

Fråga 12 Skulle Du i ett liknande ärende förorda en placering på samma institution eller avdelning?

De allra flesta socialsekreterare/handläggare som svarade på Socialtjänstenkät LVM-hem 2003 ansåg att de skulle välja att göra en ny placering på samma institution eller avdelning i ett liknande ärende. I 88 procent av samtliga utskrivningsärenden i undersökningen skulle man förorda en ny placering på samma institution eller avdelning. Även vid uppföljningen år 2002 svarade socialsekreterarna/handläggarna att de varit mycket positiva till placeringarna och att de gärna skulle göra om en placering i ett liknande ärende i 81 procent av ärendena.

De socialsekreterare/handläggare som uppgett att de inte skulle förorda en ny placering på samma institution eller avdelning i ett liknande ärende var 3 procent. De som var mest negativa till att göra en ny placering av socialsekreterarna/handläggarna var de i Skåne län som svarade att de inte skulle göra en ny placering i 10 procent av utskrivningsärendena. I Västra Götalands län var ingen av socialsekreterarna/handläggarna negativa till att göra ett ny placering, däremot uppgav 14 procent att de var tveksamma till att göra en ny placering.

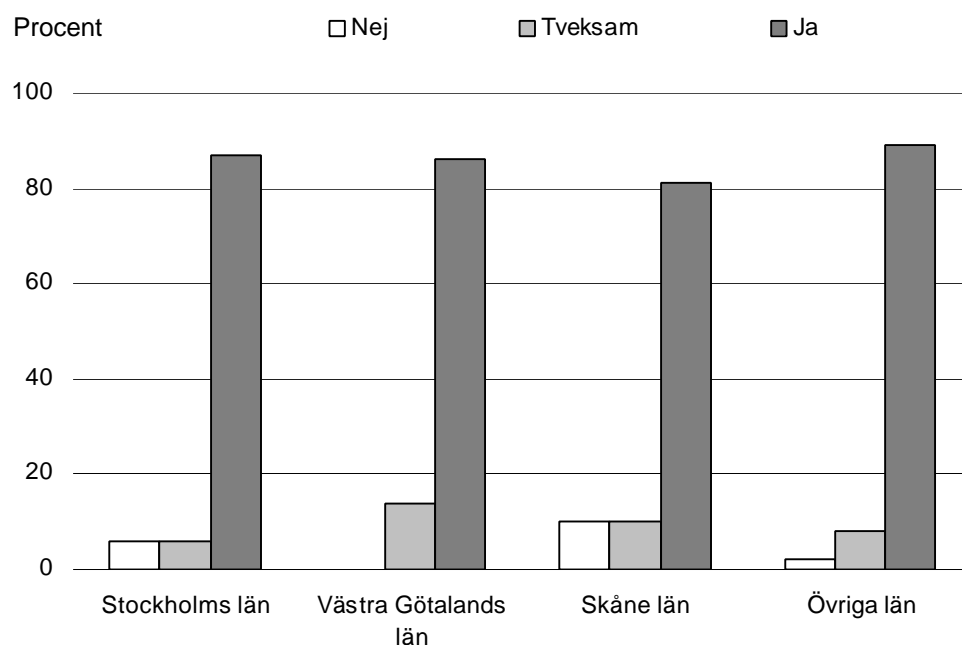

Diagram 13 Skulle Du i ett liknande ärende förorda en placering på samma institution eller avdelning?

Exempel på kommentarer (oredigerade):

Positiva kommentarer

- Med nöje!!
- Ni har inget lätt uppdrag. Samarbetet med er har alltid fungerat bra, tycker jag!
- Personalen gav ett proffsigt intryck.
- Personalen har varit aktiv, engagerad och tillmötesgående. Lätt att samarbeta med.

Negativa kommentarer

- Nej, men inget annat SiS-hem hade klarat denna klient.
- Avståndet.
- Finns kanske annat ställe som är mer anpassat för en person som denna. Institutionen var det inte.
- De skrev ut klienten utan att uppdraget var slutfört. Skrev i utskrivningsbeslutet att ändamålet med vården var uppnådd. Det var den inte. Kvinnan kämpar fortfarande.

Slutsatser

Socialtjänsten har svarat mycket positivt på frågorna i enkäten Socialtjänstenkät LVM-hem år 2003. Samtliga frågor i enkäten uppvisar en högre andel nöjda socialsekreterare/handläggare än vid uppföljningen år 2002. Trots dessa positiva svar finns det ändå insatser som socialtjänsten inte är lika nöjda med. Dessa insatser rör SiS kärnverksamhet: arbeten med att motivera klienterna till fortsatt vård under frivilliga former, vårdinsatsernas anpassning till klienterna och förmågan att hantera klienternas psykiska problem.

Svaren är förhållandevis jämnt fördelade över regionerna förutom i Skåne län som är mer negativa än i de övriga storstadslänen och övriga län i landet.

För att ytterligare förbättra vården inom LVM-hemmen vid SiS kommer resultaten av undersökningen att bearbetas och analyseras ytterligare och användas i det fortsatta utvecklingsarbetet inom myndigheten.